

שמי: _____

שאלון חיפוי ההלכה - סעודה וגרקות

גרקות ראשונות ואחרונות

שאלה 1

לפניכם ברכות. סמנו רק את הברכות שהן שייכות ל'ברכות הנהנין':

1. "ברוך אתה.. אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של שבת קודש"
2. "ברוך אתה.. המוציא לחם מן הארץ"
3. "ברוך אתה... עושה מעשה בראשית"
4. "ברוך אתה... בורא מיני בשמים"

שאלה 2

סמנו נכון או לא נכון. ענו על ארבע מתוך שש:

1. ברכה ראשונה מברכים רק אם רוצים לאכול כזית מהמאכל. נכון / לא נכון
2. ברכה אחרונה מברכים רק אם אכל 'כזית'. נכון / לא נכון
3. כאשר מברכים על מאכל - צריך להחזיק אותו ביד ימין בשעת הברכה. נכון / לא נכון
4. אם טועמים אוכל, כדי לדעת אם צריך מלח - בכל מקרה צריך לברך. נכון / לא נכון
5. אם שותה מיץ כדי לבלוע כדור - לא צריך לברך. נכון / לא נכון
6. אם שכח לברך על משקה, יפלוט אותו, ויברך על מה שנשאר לו או על משקה אחר. נכון / לא נכון

שאלה 3

התאימו בין האוכל לברכה האחרונה המתאימה לו:

- תמר
- תפוח
- ביצה
- עוגה
- דג
- עגבניה
- ענבים
- פסטה
- מלפפון
- יין
- ברכת מעין שלוש
- ברכת בורא נפשות

שאלה 4

משפחת כהן ירבה ביער ואכלה. מני שמח שיש פלחי אבטיח בקופסא. הוא מחבב מאוד אבטיח, ותכנן לאכול כמה פלחי אבטיח. מני אחז בידו פלח אבטיח, ברך: "בורא פרי האדמה", ולאחר שסיים לברך, האבטיח נפל על החול והתלכלך.

א. כאשר הפרי נפל מהיד ונהיה לא ראוי לאכילה. באיזה מקרה **לא** חייבים לחזור ולברך שנית על פרי אחר שלוקחים? סמנו את התשובות הנכונות:

1. בכל מקרה אם אוכל מאותו סוג של הפרי שברך עליו- גם אם הפרי לא היה לפניו בשעת הברכה.
2. אם בשעת הברכה היה לפניו עוד מאותו סוג של פרי וחשב לאכול ממנו עוד.
3. אם בשעת הברכה רצה לאכול רק מהפרי שברך עליו, ולא רצה לאכול עוד.
4. לפי הספרדים, אם בשעת הברכה חשב לאכול עוד, אפילו שהפרי הנוסף לא היה לפניו.
5. לפי הספרדים, בכל מקרה. גם אם הפרי לא היה לפניו בשעת הברכה.
6. לפי הספרדים, אם היה לפניו מאותו הפרי, אפילו שלא חשב לאכול עוד.

ב. מה מני יכול לעשות? בחרו את התשובה הנכונה.

1. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול- בלי לברך.
2. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול- חייב לברך שוב.
3. לאכול את האבטיח המלוכלך, כי הוא בירך עליו.
4. לקחת מאכל אחר שיש לו ברכה שונה, למשל עוגה, ולאכול במקום האבטיח.

ג. נמקו את התשובה שבחרתם:

שאלה 5

א. השלימו את הברכה הבאה ללא סידור:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱ-לֹהֵי-ינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
על הָעֵץ	על _____	על ה_____
וְעַל _____	וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן	וְעַל ה_____

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה _____ לְאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל
מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׁבּוּעַ מְטוֹבָה. רַחֵם נָא ה' אֱ-לֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ _____
וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכֶּנֶת כְּבוֹדָךְ. וְעַל _____ . וּבִנְיָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ _____ . וְשִׁמְחֵנוּ _____ וּנְבָרְכֶךָ _____
כִּי אַתָּה ה' _____ לְכָל וְנוֹדָה לָךְ עַל _____

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
_____ .	_____ .	_____ .
בְּרוּךְ אַתָּה ה',	בְּרוּךְ אַתָּה ה',	_____ ,
הָאֶרֶץ וְעַל _____	וְעַל _____	עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחֲיָה.
_____ .	_____ .	

ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?

1. כי היא נאמרת לאחר אכילת אחד משלושה סוגים של מאכלים.
2. כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
3. כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
4. כי תיקנו אותה שלושת האבות.

נאילת ידיים וברכת המזון

שאלה 6

הלכות והליכות חלק א, הלכות תפילה פרק יג הקדמה:

בַּתּוֹרָה מְזַכֶּרֶת בְּרָכָה אֶחָת בְּלִבָּד - בְּרִכַּת הַמִּזּוֹן, בָּהּ הָאָדָם נִצְטָוָה לְבָרֵךְ אֶת ה' לְאַחַר שֶׁאָכַל מִזּוֹן וְשָׁבַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דְּבָרִים ח, י).

א. מתחו קו תחת הפסוק המופיע בהלכה.

ב. מהו מקור הפסוק? חומש _____ פרק _____, פסוק _____

ג. לפי מה ידעתם מה הפסוק? כתבו לפחות שני סימנים

ד. איזו מצווה לומדים מפסוק זה? _____

שאלה 7

סמנו בצד כל משפט נכון / לא נכון:

1. ברכת המזון וגם מצוות נטילת ידיים - מצוות מהתורה. נכון / לא נכון
2. ברכת המזון היא מצוות דאורייתא. נכון / לא נכון
3. מצוות נטילת ידיים לפני אכילת לחם היא מדרבנן. נכון / לא נכון
4. למצוות נטילת ידיים יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
5. למצוות ברכת המזון יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
6. מצוות מדאורייתא חשוב לקיים, ומצוות דרבנן לא מוכרחים לקיים.. נכון / לא נכון

קראו את ההלכות וענו על השאלות שאחריהן:

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ו, יא:

יא. אם אכל כַּזֵּית פת או יותר - צריך לְבָרֵךְ בְּרִכַּת הַמָּזוֹן. (סעיף ה)

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות פרק ב, אב,

א. הרוצה לאכל לחם שִׁמְבְּרִים עָלָיו 'הַמוֹצֵיא', אִפְלוּ מֵעַט, צריך לטל קֶדֶם

אֶת יָדָיו. (סעיף א)

ב. אולם אֶת בְּרִכַּת 'עַל נְטִילַת יָדַי' מְבָרֵךְ רק אם בִּדְעָתוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם בְּשִׁעוֹר

(= בְּגִדְל) כַּפִּיצָה או יותר. (סעיף א)

שאלה 8

סמנו נכון או לא נכון בקשר למושגים: 'כזית', 'כביצה': ענו על 6 מתוך 8

1. 'כזית' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל. נכון / לא נכון

2. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה הקשור למשקה. נכון / לא נכון

3. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל. נכון / לא נכון

4. הכמות 'כזית' גדולה יותר מהכמות 'כביצה'. נכון / לא נכון

5. הכמות 'כביצה' גדולה יותר מהכמות 'כזית'. נכון / לא נכון

6. 'כזית' ו'כביצה' - כמויות שקבעו חכמים שדומים למאכלים שהיו בזמן שלהם. נכון / לא נכון

7. בהלכה כתוב 'כזית', 'כביצה', כי רוצים לומר שהם מאכלים שנאכלים עם לחם. נכון / לא נכון

8. בהלכה כתוב 'כזית' / 'כביצה' - כי רוצים לומר מה הכמות של הלחם. נכון / לא נכון

שאלה 9

א. השלימו את התרשים לפי סעיף ב':

המקרה:

הדין:

ב. השלימו את המשפטים לפי ההלכה:

1. צריך לאכול לפחות _____ לחם כדי שיהיה אפשר לברך ברכת המזון.

2. כדי ליטול ידיים צריך לאכול לחם בכמות _____.

3. צריך לאכול לפחות _____ לחם כדי ליטול ידיים בברכה.

שאלה 10

שמעון נטל ידיים כראוי, ברך "על נטילת ידיים", ואחר כך ברך 'המוציא' ונגס בכריך. לצערו, גילה, שהחליף את הכריך עם אחותו, והוא ממש לא מחבב את הכריך. "אשאר רעב, אבל את הכריך אני לא מסוגל לאכול!" אמר.

א. חברו, שלומי, אמר לו: "אם לא תאכל את הכריך יצא שברכת 'ברכה לבטלה'!" מדוע? בחרו בתשובה הנכונה:

1. כאשר אוכלים קצת לחם, נוטלים ידיים, ולא מברכים "על נטילת ידיים".
2. אם אוכלים לחם בכמות מועטה - לא נוטלים ידיים.
3. אם אוכלים לחם בכמות מועטה, לא מברכים ברכת 'המוציא לחם'.
4. אסור לאכול לחם בכמות מועטה.

ב. חברו חיים הוסיף שיש לו בעיה גם עם ברכת המזון. האם חיים צודק?

- הקיפו את התשובה הנכונה: כן/לא

- בחרו את הנימוקים המתאימים.

1. הוא לא יכול לברך ברכת המזון אם רק נגס בכריך.
2. הוא יכול לברך ברכת המזון בכל מקרה.
3. מברכים ברכת המזון רק אם אכלו לפחות "כזית" - פרוסת לחם.
4. מברכים ברכת המזון על כל כמות של לחם- העיקר שטעמו מהלחם.

הלכות סעודה

שאלה 11

לפניכם הלכות והתנהגויות בשעת סעודה. חלק מהמשפטים הם הלכות, וחלק לא.

סמנו רק את ההלכות. **8 מתוך 10**

1. אם רואים מאכל על הארץ צריך להרים אותו.
2. יש להיזהר לא לזרוק פירורי לחם במקום שדורכים עליו.
3. לא לתת לחברו לשתות שארית מהכוס ששתה.
4. יש לכבד את הגדול שייקח תחילה מהאוכל.
5. לא לבקש אוכל עד שיציעו לו.
6. לא לאכול עם הידיים.
7. לאכול על שולחן נקי ומכוסה.
8. לאכול בישיבה.
9. יש לנגב את פיו במפית.
10. לא להסתכל בפניו של האוכל או השותה.

הלכה באהבה אוישי...

שאלה 12

סמנו ✓ במקום המתאים
לכם:

מצליח בדרך כלל	משתדל. מצליח לפעמים	צריך להשתדל יותר	
			א. מקפיד לומר ברכות בכוונה מילה במילה.
			ב. לפני שאני מברך אני יודע מהי הברכה.
			ג. משתדל לומר ברכות בקול.
			ד. משתדל לענות אמן על ברכה שאני שומע.
			ה. מקפיד לומר תמיד ברכה אחרונה ('על המחייה' או 'בורא נפשות')
			ו. נוטל ידיים לפני אכילת לחם, גם אם אני צריך להתאמץ בשביל להשיג מים.
			ז. נוטל ידיים בהידור עם מגבת.
			ח. אומר ברכת המזון בישיבה ובכוונה מתוך הסידור

שאלה 13

ברכות בכוונה לפני האוכל זה ממש חשוב.... בחרו את ההיגד שמתאים לכם.

- א.** אני מתחבר, ומברך תמיד במתינות מילה במילה ובשמחה.
ב. אני מברך אבל אומר את הברכה במהירות שיא, כי אני כבר רוצה לאכול...
ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה לפני האוכל...לפעמים שוכח.

שאלה 14

ברכות בכוונה אחרי האוכל זה ממש חשוב... בחרו את ההיגד שמתאים לכם:

- א.** אני מתחבר, ומברך תמיד במתינות מילה במילה בשמחה.
ב. אני מברך, אבל אומר את הברכה במהירות שיא, כדי לגמור....
ג. קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה אחרונה...לפעמים שוכח...

שאלה 15

בשנה זו נלמד בע"ה הלכות ברכות וסעודה.
מה ייתן לכם כח ויעזור לכם לומר ברכות, ליטול ידיים לסעודה כראוי וכד' (יכולים לבחור כמה דברים).

- א. להבין את מה שאני מברך.
- ב. סיפורים ופעילויות שיחברו אותי לברכות.
- ג. להבין יותר למה הברכות עוזרות לי, ולמה הן כל כך חשובות.
- ד. מבצעים כיתתיים ואישיים, שידרבנו אותי.
- ה. ללמוד הלכות, שאדע ואבין מה מותר ומה צריך לעשות בזמן הברכה. איך לברך.
- ו. משהו אחר _____

שאלה 16

א. כתבו מה הייתם רוצים לשדרג/ לשפר בברכות שלכם?

ב. מה יעזור לכם לעשות זאת? בחרו את הסעיף המתאים משאלה קודמת או חשבו על רעיון אחר.

שאלה 17

האם אתה אוהב את שיעורי ההלכה בכיתה?

א. לא כל כך

ב. לפעמים

ג. מאוד

הסבר מדוע
